

FELLESEKTLÆRING

**fra Kongeriket Norges utenriksminister og
Den russiske føderasjons utenriksminister**

om styrket norsk-russisk grensenært samarbeid

Kongeriket Norges utenriksminister og Den russiske føderasjons utenriksminister, som

- viser til Fellesektlæringen avgitt av Kongeriket Norges statsminister Jens Stoltenberg og Den russiske føderasjons president Dmitrij A. Medvedev under Den russiske føderasjons presidents statsbesøk i Norge i april 2010, der utviklingen i de vennskapelige forbindelser og det allsidige samarbeidet mellom Norge og Russland tilføres ytterligere dynamikk, og der det settes nye mål for utviklingen av samarbeidet på en rekke områder;
- erkjenner behovet for modernisering av samfunn og næringsliv i begge land, og at et intensivt samarbeid mellom Norge og Russland i nord kan gi vesentlig stimulans til moderniseringsprosessene;
- legger stor vekt på undertegningen i Murmansk 15. september 2010 av Overenskomst mellom Kongeriket Norge og Den russiske føderasjon om maritim avgrensning og samarbeid i Barentshavet og Polhavet og imøteser en snarlig behandling av denne avtalen i de to lands nasjonalforsamlinger, slik at avtalen kan ratifiseres og tre i kraft og således åpne nye muligheter for samarbeid mellom de to land i nord;
- understreker den vedvarende, store betydning for de nordlige landsdeler av det nære, vitenskapelig baserte samarbeidet mellom de to land om fiskerispørsmål, både når det gjelder fastsettelse av maksimalt tillatt fangst og fangstkvoter, harmonisering av tekniske reguleringsiltak og bekjempelse av ulovlig, uregulert og uregistrert fiske, og understreker ønskeligheten av å styrke dette samarbeidet ytterligere;

- hilser velkommen de muligheter undertegningen av avgrensningsavtalen åpner for å realisere det strategiske partnerskapet mellom landene innen petroleumsutvinning i nord på et kvalitativt nytt nivå, bl.a. ved målrettet samarbeid mellom myndigheter og industri om harmonisering av standarder, om aktiviteter offshore og ny virksomhet som gir ringvirkninger i de nordlige landsdeler, og ved samarbeid om bærekraftig ressursforvaltning;
- uttrykker tilfredshet med det norsk-russiske samarbeidet om atomsikkerhet i nord, som har bidratt til økt sikkerhet gjennom sikring av atominstallasjoner, opphogging av utrangerte atomubåter, demontering av radioaktive energikilder i fyrlykter, og forsvarlig deponering av radioaktivt avfall;
- erkjenner viktigheten av samarbeid om bekjempelse av internasjonal terrorisme og grenseoverskridende kriminalitet, blant annet på regionalt nivå;
- verdsetter høyt det arbeidet som gjøres i Den blandede norsk-russiske regjeringskommisjon for økonomisk, industrielt og teknisk-vitenskapelig samarbeid og i dens arbeidsgruppe for regionalt og grensenært samarbeid, og i samarbeidet mellom handelskamrene i de to land;
- hilser velkommen den positive utviklingen i prosessen som leder frem mot russisk medlemskap i Verdens handelsorganisasjon, som vil være av betydning også for utviklingen av landenes økonomiske samkvem i nord, og er positive til innledning av forhandlinger om en frihandelsavtale mellom EFTA og Russland;
- understreker betydningen av aktivt å videreutvikle det regionale samarbeidet i Den euro-arktiske Barentsregion, og betydningen også av den positive utviklingen i de andre regionale samarbeidsstrukturene i nord – Arktisk råd og Den nordlige dimensjon – og baserer sin politikk på et konstruktivt samvirke med sine partnere i disse organisasjonene, samt på folkerettens prinsipper;
- tar i betraktning at Avtale mellom Kongeriket Norges regjering og Den russiske føderasjons regjering om forenkling av gjensidige reiser for grenseboere i Kongeriket Norge og Den russiske føderasjon er undertegnet i dag som et viktig ledd i oppfølgingen av Den russiske føderasjons president D. A. Medvedevs statsbesøk i Norge i april 2010,

erklærer:

Den norske og den russiske part vil sette seg nye mål og i fellesskap identifisere konkrete tiltak for å styrke det grensenære samarbeidet. Av særlig viktighet i denne sammenheng er tiltak for å etablere nødvendig infrastruktur i det norsk-russiske grenseområdet, et moderne regelverk og å studere "best practices" hos berørte myndigheter i begge land, et nært samarbeid mellom de to lands tollmyndigheter, gjensidig informasjon mellom partene om arbeidsmarkedets behov og om tiltak for økt mobilitet av arbeidskraft, støtte til forsknings- og utdanningsprogrammer, og samarbeid innen transport, næringsutvikling, energi og miljøvern.

Partene merker seg betydningen av å realisere større prosjekter i de nordlige landsdeler og legger også stor vekt på aktiviteten i små og mellomstore bedrifter, særlig med sikte på modernisering, anvendelse av innovasjon og avanserte tekniske løsninger og teknologier.

Ved siden av utviklingen av det bilaterale samarbeidet legger partene særlig vekt på oppfølging av prosjekter og planer innen rammen av Barentssamarbeidet, og på gjennomføring av fellesprosjekter i programmet for grensenært samarbeid under "Kolarctic European Neighbourhood and Partnership Instrument".

Grensespørsmål:

Partene noterer med tilfredshet at Avtale mellom Kongeriket Norges regjering og Den russiske føderasjons regjering om lettelser i utstedelsen av visa til norske og russiske statsborgere har bidratt til å gjøre det enklere for mange kategorier borgere å få visum, og vil vurdere mulighetene for ytterligere gjensidige forenklinger i regelverk og praksis på området. Partene er enige om at det endelige felles mål er å få på plass et visumfritt regime, og påpeker at det er viktig med konkrete skritt frem mot dette målet.

Partene erkjenner at tilstrekkelig kapasitet ved grensepasseringsstedet Storskog-Borisoglebsk er avgjørende for å fremme det økonomiske og menneskelige samkvem og vil arbeide for å oppgradere denne grensestasjonen, noe som er nødvendig for å møte den forventede økningen i person- og kjøretøytrafikken når Avtale mellom Kongeriket Norges regjering og Den russiske føderasjons regjering om forenkling av gjensidige reiser for grenseboere i Kongeriket Norge og Den russiske føderasjon trer i kraft.

Partene vil arbeide for økt bruk av dette grensepasseringsstedet i varehandelen mellom de to land, og for å utvide åpningstiden på det.

Partene uttrykker tilfredshet med at det er fremforhandlet en Avtale mellom Kongeriket Norges regjering og Den russiske føderasjons regjering om grensepasseringsstedet Storskog–Borisoglebsk på den norsk-russiske riksgrensen, med sikte på å utvikle samarbeidet om effektivisering av grensestasjonen og perfektionering av regelverket for grensepassering, samt å koordinere virksomheten i spørsmål om prosjektering, bygging og ombygging på passeringsstedet. Partene noterer med tilfredshet fremgangen i arbeidet med en avtale på etatsnivå om samarbeid og informasjonsutveksling ved utbygging av grensestasjonen.

Partene hilser velkommen framgangen i den felles oppgangen av riksgrensen mellom Kongeriket Norge og Den russiske føderasjon.

Tollsamarbeid:

Partene erkjenner at et nært samarbeid mellom de to lands tollmyndigheter på alle nivåer – sentralt, regionalt og lokalt – er av stor betydning for effektiv grensepassering og økonomisk samkvem, og vil ta initiativ til en styrking av samarbeidet mellom tollmyndighetene. Samarbeidet bør omfatte informasjonsutveksling og diskusjon av konkrete utfordringer, utveksling av "best practices", forenkling av tollprosedyrer, og bekjempelse av økonomisk tollkriminalitet.

Partene fremholder viktigheten av en gjennomgang av tollregelverk og -praksis i begge land med sikte på at alle viktige varegrupper i samhandelen mellom Norge og Russland skal kunne tollklareres over Storskog-Borisoglebsk.

Arbeidskraft og migrasjon:

Partene legger til grunn at mobilitet av arbeidskraft bidrar til økonomisk vekst, gjensidig kompetanseheving og kulturell samhørighet. Regionene i nord er preget av store avstander og spredt befolkning. Økt næringslivsaktivitet og gjennomføring av store prosjekter vil medføre varierende behov for arbeidskraft og spesialistkompetanse på begge sider av grensen.

Partene verdsetter de tiltak som er gjort i Norge for å lette arbeidsmigrasjon fra Russland, spesielt til de nordlige fylkene i Norge, og Den russiske føderasjons president Medvedevs initiativ til lettelse når det gjelder arbeidstillatelse i Russland for utenlandske spesialister, og er enige om å arbeide videre for å forenkle arbeidsmigrasjonen mellom Norge og Russland for å legge best mulig til rette for økonomisk utvikling i nord.

Partene vil vurdere mulighetene for å inngå en bilateral avtale for å gjøre det gjensidig enklere å få arbeids- og oppholdstillatelse i begge land.

Partene vil oppmuntre det viktige arbeidet som pågår med å styrke tilgangen for publikum til informasjon om regelverk og kriterier for å få arbeidstillatelse, og de øvrige samarbeidsprosjektene mellom arbeidsmarkedsetatene i begge land.

Forskning og utdanning:

Partene vil fortsette å stimulere til utvikling av partnerskap mellom kunnskaps- og utdanningsinstitusjoner i Nord-Norge og Nordvest-Russland og til styrking av samarbeidet dem imellom om felles prosjekter og programmer, og understreker betydningen for regionens fremtid av utdannings- og utvekslingsprogrammer bl.a. rettet mot ungdom, noe som samarbeidet om Presidentprogrammet for utdanning av ledere til næringslivet i Den russiske føderasjon er et godt eksempel på.

Partene legger særlig vekt på forsknings- og utdanningssamarbeid rettet mot næringslivets behov. Fagområder relatert til olje- og gassindustrien, undervannsteknologi, prosjektering og feltutbygging står sentralt i denne sammenheng. Partene er dessuten interessert i å utvikle det teknisk-vitenskapelige samarbeidet innen geofysikk, oseanografi, meteorologi, polarforskning og miljøvern.

Partene vil stimulere utvikling av kontakter mellom forsknings- og utdanningsinstitusjonene og selskapene om kompetansebygging på disse områdene, samt videreføre sitt forsknings- og utdanningssamarbeid innenfor bærekraftig energiutvikling.

Partene legger videre vekt på å styrke utdanningen i russisk og norsk språk i henholdsvis Norge og Russland, og på å fordype kunnskapene om historie og samfunnsutvikling hos hverandre.

Partene vil samarbeide videre om oppfølging av Bologna-prosessen.

Urfolk, kultur og samfunn:

Partene konstaterer at et prioritert område i samarbeidet i nord er tiltak for styrking av urfolkskontaktene, gjenreising og bevaring av urfolkenes tradisjonelle kultur og næringsveier, og trygging av deres livskvalitet.

Partene uttrykker glede over det stadig rikere kulturlivet i Barentsregionen, som gir viktige impulser til fremgang også på andre samfunnsområder og bidrar til økt livskvalitet, regional identitet og utvikling. Partene er rede til å støtte opp under samarbeidet folk-til-folk og mellom lokale myndigheter, samt på andre samfunnsområder som idrett, frivillige organisasjoner, helse og sosiale spørsmål, og kommunale tjenester.

Transport:

Partene vil intensivere sine bestrebelser for å utvikle og modernisere transportinfrastrukturen i Norges og Russlands grenseområder. De noterer med tilfredshet det viktige arbeidet som er utført for å utbedre veiforbindelsen mellom Kirkenes og Murmansk, og mener det er nødvendig å fortsette utviklingen av veinettet.

Den nordlige sjørute åpner store økonomiske muligheter for begge land, både når det gjelder økt transportvolum på havet og logistisk mer effektiv transport i regionen.

Partene er opptatt av sjøsikkerheten og akter å fortsette bestrebelsene for å få på plass et bindende internasjonalt regelverk for arktisk skipsfart og styrke samarbeidet om søk og redning mellom landene i regionen. Sammenhengen av effektive tiltak bl.a. når det gjelder overvåking av skipstrafikken og utvikling av kystinfrastrukturen i hele regionen har stor betydning for sjøsikkerheten.

Partene akter å videreføre samarbeidet om identifisering av behovet for å etablere regionale logistikk-løsninger.

Reiseliv:

Partene anser at reiselivsnæringen i begge land kan være tjent med et styrket samarbeid der regionen i større grad blir oppfattet som én destinasjon, og anfører at potensialet for grenseoverskridende turisme både på land og til sjøs er til stede, samtidig som det erkjennes at utbedringer i infrastrukturen er nødvendig. For å legge forholdene til rette for utvikling av reiselivsnæringen vil partene vurdere mulighetene for visumfrie reiser og behovet for andre praktiske ordninger for chartertrafikk over grensen.

Fiskeri og landbruk:

Partene anfører at perspektivet i det fruktbare samarbeidet om fiskerispørsmål vil kunne utvides med et styrket fokus på mulighetene innen utvikling av kystfisket, fiskeforedling og havbruk. Aktuelle problemstillinger i denne forbindelse er kompetanseheving og økning av det teknologiske innhold i produkter.

Partene noterer at særlig interessante samarbeidsområder på landbrukssektoren er planteforedling, fôrproduksjon og utvikling av elitefrø av nordlige sorter, samt utvikling av reindriften.

Energi og miljø:

Partene hilser velkommen de muligheter avgrensingsavtalen åpner for å realisere det strategiske partnerskapet mellom landene på petroleumssektoren gjennom et utvidet kommersielt samarbeid i Barentshavet, derunder utveksling av erfaringer og teknologi i olje- og gassektoren, og gjennom en styrket dialog på regjeringsnivå, bl.a. om bærekraftig forvaltning av petroleumsressursene.

Utvinning av petroleumsressursene i Barentshavet må skje i harmoni med forvaltningen av andre ressurser i området, på grunnlag av en helhetlig tilnærming og ved overholdelse av standarder for helse, miljø og sikkerhet. Partene har til hensikt å utdype dialogen om disse sakene.

Partene vil styrke samarbeidet innen oljevernberedskap.

Partene har til hensikt å utvikle sitt strategiske samarbeid på energisektoren og legge særlig vekt på samarbeidet under Memorandum om gjensidig forståelse mellom Kongeriket Norges Olje- og energidepartement og Den russiske føderasjons Energiministerium om samarbeid innenfor områdene energieffektivisering og bruken av fornybare energikilder.

Partene erkjenner behovet for nødvendig kraftoverføringskapasitet mellom landene.

Partene fremhever betydningen av en aktiv videreføring av det resultatrike samarbeidet under Den blandede miljøkommisjon, og bekrefter i denne forbindelse sin vilje til å finne en tilfredsstillende løsning på det grenseoverskridende forurensningsproblemet som utslippene fra bedriftene til kombinatet "Petsjenganikel" utgjør.

Direkte kommunalt samarbeid:

Partene understreker betydningen for det grensenære samarbeidet av den gode kontakten mellom kommunene Sør-Varanger og Petsjenga og mellom byer i disse kommunene, og hilser velkommen en videreutvikling av samarbeidet i lokal regi om industri- og infrastrukturutvikling over grensen.

Utenriksministrene tar initiativ til utarbeidelse av et felles arbeidsprogram med konkrete tiltak for styrking av det grensenære samarbeidet på områder som er omtalt i denne erklæring. På bakgrunn av de økonomiske samarbeidsspørsmålenes store vekt er det naturlig at Arbeidsgruppen for regionalt og grensenært samarbeid under Den blandede norsk-russiske regjeringsskommisjon for økonomisk, industrielt og teknisk-vitenskapelig samarbeid spiller en sentral rolle i prosessen.

Utenriksministrene vil holde nær kontakt om fremdriften i gjennomføringen av de aktuelle tiltak.

Oslo, 2. november 2010

KONGERIKET NORGES UTENRIKSMINISTER

DEN RUSSISKE FØDERASJONS UTENRIKSMINISTER